

939. 1806.

O k t a t á s.

Miként keljen azon nyavalyát meg-orvosolni, mellyben már fok Falukban számos Szarvas Marhák el-húllottak, 's fel-bontatván a' Májban, Gyomorban, Belekben, fok Férgesek találtattak, melly Magyarul *Métélynek* neveztetik. Szükséges mind a' nagy jármás Marhákra és Juhokra nézve, mellyek még egészségeseknek látnaknak, mind a' betegekre nézve, a' leg-foganatosabb Orvossággal élni.

Hogy a' nevezett Nyavalyát, a' múlt Esztendőnek essős volta okozta légyen, minden kétségen kívül való dolog; hozzá adván a' Marháknak, a' Vízarádások miatt ifzápos fűvel való legelődését, 's kiváltképpen pedig azoknak igen késői bé-hajtatásfokat a' Legelőkről, úgy szintén a' nedvesen, sőt majd félig rothattan bé-hordott Szénán való mostani élődéseket-is.

A' leg-szükségesebb, és bizonyosabb *præservans Orvosság*, mind az egészségeseknek láttzó Marhák, és Juhokra; mind pedig hasznosabb *gyógyító*, a' betegekre nézve a' következendő.

1. Elegendő, és jó egészséges Szénát, vagy Szalmát enniek adni, mellyet az ember ottan ottan sós vízzel meg-hinteni, e' mellett Napjában leg-alább egyszer forrázott kevertet adni, Korpából durván őrölt Árpá, vagy Zab-lisztből, mellyhez fél-évő Kalánnyi fejjér Mustár-liszt elegyítettetett.

2. Az egészségesek kétfézer egy héten szabad levegőn elegendő Kő-Sót nyaljanak, és néha egy Szalmatekertsel egész testek furoltassék-meg, étzakán által hu-

hugyos ganéban ne fekügyenek, hanem száraz aj
késztettsék izámokra.

3. Egy héten kétszer kell adni, hogy nyaljon min-
den nagy jármas Marha appron porrá tört fényes
Kormot, apró sót, porrá tört fejjér űrmöt, minde-
denikből egy Kalánnyit kevés Korpával elegyítve
Az egészséges Juhoknak a' métely ellen ugyan azor
Orvótságból egy héten tsak egyszer kell adni
mellyre 12 Ora múlva az ember meg-itatja.
4. A' valóságos beteg jármas Ökröknek a' jó gond-
viseles és egészséges Koston kívül szükséges, hogy
minden reggel adgyanak nyalni Salétromot, és fé-
nyes Korom-port, mindenikből félkalánnyit, nem kü-
lönben apró Sót, és fejjér űröm, vagy nagy Bűrök-
port, mindenikből egy egy Kalánnyal kevés Korpá-
val elegyefen. Az olyan Juh mellynek szeme sáp-
pot, lehelete bűdös, hafa pöffet, lába tzombja
dagattak, 's a' izokott eledel helyett inkább a
földön rágodik; mételyes: azért az illyeneknek
minden harvad napon reggel fél ivó pohárnyi Pálin-
kában, vagy iélfertály meleg Borban, vagy Ettzet-
ben fél Kalány porrá tört Mustárt, egy evő Kalány-
ni apró Sóval, 's ugyan annyi porrá tört Fenyő-
maggal elegy, torkokban kell tölteni. *Jól meg-je-
gyezvén:* hogy a' Juhokat minden nyalás után 16
vagy 18 Oránál előbb meg-nem kell itatni.
5. A' beteg jármas Marhának rendes italára a' fzo-
kásban lévő moslék helyett, melyre úgysem min-
den Falusi Gazda tehet szert, olyan *vegetabilis
savanyósággal* bíró italt javallok, melly valamint
más némelly dögben, úgy kiváltképpen a' gyomor
és belek mételyében hasznos, és azt a' testből ta-
karítja-ki: *ennyiből áll:* egy font savanyó Kovász,
másfél veder vízben szélyel gyuratik, a'hoz fél evő
Kalányni Salétrom adatik, vagy ennek nem léteben
egy Kalányni apró Só; mellyből a' Marha ihatik
a' menyit kell. Azok kiknek Kovászok fintsen ad-
janak

janak Marháiknak etzettel savanyított korpás vizet, egy evő kalányi Salétrommal, vagy apró Sóval elegy. Ezen italok a' moslékhoz hasonló erejűek, és a' leg-szegényebb Falusiember-is azokat megszerezheti.

6. A' következendő Orvosság igen hasznos és próbált a' météjes Juhokra nézve: Egyenlő mértékű apró Sót, és apróra tört Búdöskövet hev vásra hinteni, hogy őlzve pergelődgyenek, vagy egy vas Serpenyőben a' vasnak erős meg-veresedéseig azokat keverni, azután porrá törni, ismét apró Sóval elegyíteni; 's a' Marhának nyalni adni, megnyit kíván. Egy próbált Orvosság kivált a' Juhok métélyében, melly a' betegeket egyszersmind a' székén-is tisztítja.

Költ Kolo'sváratt 18-dik Februarii 1806.

Fuhrmann Péter m. pr.

Nyulas Ferentz m. pr.

Incl. Cottus. Kolos Physicus
Ordinarius.